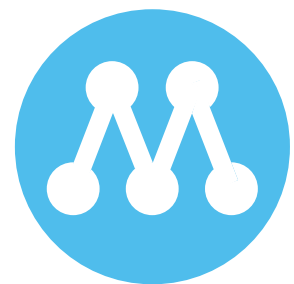

**”VI ÄR HÄR FÖR
NÅGON ANNAN,
VARJE DAG.”**

► SAMTAL I SJUKVÅRDEN

INNEHÅLL

INLEDNING

3

MEDARBETARNAS BERÄTTELSE

4

Det bästa med jobbet

4

Det här kan bli bättre

4

Stress och känslor av otillräcklighet

4

Låg lön

4

Administration

4

Minskade resurser och rädslor för neddragningar

4

Chefer och Politiker

5

Vårdval

5

MODERATERNAS RESPONS

6

Lön

6

Arbetsituationen

7

Vårdval

7

Det här vill Moderaterna

7

Det här har regeringen gjort

8

INLEDNING

Moderaterna har sedan sommaren 2008 genomfört 1 500 besök i den svenska välfärden. Vi har träffat fler än 5 400 medarbetare och lyssnat på deras berättelser om en vardag som är fylld av glädje, skratt och fantastiska människor, men också hårt arbete och tuffa förhållanden. Vi har samtalat om det som är bra, vi har lyssnat till kritik och vi har tagit del av idéer och förslag som kan bidra till att höja kvaliteten i välfärden.

Den här skriften bygger på 139 besök i sjukvården. Vi lyfter fram ett urval av medarbetarnas beskrivningar, presenterar Moderaternas respons och avslutar med att berätta om vad regeringen har gjort och vad Moderaterna vill göra.

Vårt arbete slutar inte här. Hälso- och sjukvården är en del av välfärdens kärna som Moderaterna prioriterar högt. Därför kommer alla berättelser som vi tagit del av fortsättningsvis att bidra till vår förnyelse och nya Moderaternas politiska utveckling i framtiden.

BESÖKEN:

Verksamheter:	139
Offentlig drift:	132
Privat drift:	7
Antal personer:	742
Kvinnor:	675
Män:	67

MEDARBETARNAS BERÄTTELSE

DET BÄSTA MED JOBBET

Vid samtalen med medarbetarna inom sjukvården framkommer en mycket utbredd känsla av en god arbetsmiljö med en bra gemenskap mellan kollegor. Det finns en känsla av samhörighet både inom arbetslag och mellan olika yrkesgrupper. Medarbetarna framhåller att det är teamarbetet och viljan att ställa upp för varandra som gör att de klarar av svårigheter som finns. Denna uppfattning är spridd över hela landet.

“... man fortsätter för alla goa kollegor och bra arbetskamrater”

På en andraplats kommer kontakten med patienterna. Viljan att arbeta med människor uppges vara den främsta anledningen till att välja detta yrke. Även här är uppfattningen spridd över hela landet. Arbetet beskrivs också vara roligt, varierande, viktigt och fyllt av nya utmaningar varje dag.

DET HÄR KAN BLI BÄTTRE

Stress och känslor av otillräcklighet

En stor del av de arbetsplatser vi besökt beskriver en arbetssituation som präglas av stress och känslor av otillräcklighet. Medarbetarna berättar om hur brist på tid bidrar till att patienter blir lidande och att arbetet blir ett löpande band utan fördjupning, reflektion eller tid för eftertanke. De betonar att de har mycket högre ambitioner med sitt arbete än vad resurserna räcker till. Detta är någonting som ytterligare spår på känslan av otillräcklighet.

“Ofta förstår man inte hur man ska hinna med alla patienter som kommer in under dagen”

Låg lön

Medarbetarna menar att låg lön hör till en av de mest negativa aspekterna av arbetet. Arbetet innebär ett stort ansvar som inte speglas i lönekuvertet. På många arbetsplatser diskuteras möjligheten att istället arbeta i Norge eller Danmark där lönen och arbetstiderna är bättre.

Administration

Administrationen beskrivs som betungande och tidskrävande. Det ökade antalet stafettläkare ökar pappersarbetet för den fasta personalen eftersom stafettläkaren oftast bara tar emot patienter och lämnar administrationen till andra. Även dåligt samordnade datasystem uppfattas som betungande och många saknar relevanta utbildningar för att hantera de olika systemen. Många verksamheter menar att den administrativa bördan skulle kunna underlättas om fler läkarsekreterare anställdes.

Minskade resurser och rädslor för neddragningar

Många verksamheter beskriver en sjukvård som styrs av ekonomiska hänsynstaganden och minskade resurser. Medarbetarna upplever att verksamheten är sårbar och att den ligger på marginalen. En annan känsla är att verksamheten mäts och bedöms utifrån faktorer som inte ger en heltäckan-

de eller rättvis bild. En verksamhet beskriver hur arbetet bedöms utifrån hur många telefonsamtal de kan ta emot per dag, samtidigt som de ska ta hand om patienterna som kommer till mottagningen. Vad är egentligen viktigast?

”I dag är det bara pengar som räknas.”

I dessa diskussioner framkommer också negativa beskrivningar av ständiga omorganiseringar som görs utan några utvärderingar. Medarbetarna får aldrig hitta sina nya rutiner och efterfrågar arbetsro. Många upplever att de inte jobbar med det personalen är utbildad till. Nedskärningar och besparingar har på ett ställe inneburit att avdelningen bara köper in städning av golv och toaletter, resten får personalen göra.

Över hela landet framkommer en oro för nyrekryteringen i framtiden, speciellt med tanke på de stora pensionsavgångarna som är på väg. Många är rädda för att det blir svårt att locka unga till yrket på grund av de dåliga villkoren och låga lönerna.

Det finns också en frustration över att man inte kan arbeta förebyggande i den utsträckning som behövs. Tid och resurser räcker helt enkelt inte till.

Chefer och Politiker

Dåligt ledarskap och frånvarande chefer upplevs som negativt för ungefär en av tio vi pratat med. Politiker som inte bryr sig eller som inte förstår vad det innebär att jobba inom hälso- och sjukvården framhålls också som en negativ aspekt av arbetet.

”Varför ska jag tvätta en säng när jag egentligen har kompetens att övervaka någons hjärta?”

Vårdval

Olika vårdvalssystem har införts eller är på väg att införas i hela landet. Många verksamheter uttrycker en oro inför detta. Medarbetarna är rädda för att vårdvalet i kombination med läkarbristen kommer att leda till att vårdcentraler börjar slåss med varandra om läkare och patienter. Det finns även på vissa ställen en oro för att olika vårdcentraler inte kommer att kunna konkurrera på lika villkor eftersom vissa enheter har kvar gamla avtal medan andra får arbeta enligt de nya reglerna.

Det förekommer även positiva funderingar kring vårdvalen. Många medarbetare ser en större möjlighet för egna initiativ även inom den offentligt drivna vården. Det finns en uppfattning om att vårdvalet i längden innebär någonting positivt, att konkurrens kan vara bra både för patienter och för personal.

MODERATERNAS RESPONS

Den genomgående bild vi har fått vid besöken i verksamheterna är att medarbetarna trivs med sitt arbete. Det finns en stark känsla av att man gör ett viktigt och betydelsefullt arbete. Medarbetarna vill finnas till för patienterna som ofta är rädda och känner sig utsatta. De vill lugna och hjälpa dem genom jobbiga situationer. Många trivs med sina arbetskamrater och det finns en stark känsla av gemenskap mellan kollegor.

Samtidigt växer bilden fram av ett arbete som präglas av hög arbetsbelastning, stress, oro för nedskärningar och känslan av att inte hinna med patienterna. Det upplevs som mycket frustrerande att inte alltid kunna ge alla patienter den tid de behöver. Till detta kommer att många upplever att besparingar, omorganiseringar och nedskärningar drabbar verksamheten negativt samtidigt som medarbetarna inte får en lön som motsvarar arbetsinsatsen eller ansvaret.

Sjukvården är en del av välfärdens kärna, som Moderaterna prioriterar högt. Därför måste politiken möta medarbetarnas goda vilja. Vi måste ta vara på den viktiga kunskap vi fått genom medarbetarnas åsikter och funderingar, samt låta den bli en inspiration till vår fortsatta förnyelse. För vi menar att ett av politikens viktigaste uppdrag inom hälso- och sjukvården är att ge medarbetarna de bästa möjliga verktygen och förutsättningarna för att kunna göra ett bra jobb.

Medarbetarna har många idéer om hur man ska kunna göra arbetssituationen bättre, vad som skulle kunna förbättras både i det lilla som i det stora. Många har kommit med spontana förslag på vad som skulle kunna göras bättre, men nästan alla upplever det svårt att få gehör för idéerna högre upp i organisationen. För många goda idéer har fastnat någonstans på vägen i en alltför stelbent byråkrati. Vi tänker oss en modell där det finns ett enda samverkande datasystem istället för många olika, en sammanhållen journal per patient, landsting som är proffsigare och bättre på att lyssna på medarbetarna. Vi vill att landstingen ska bli den bästa arbetsgivaren inom hälso- och sjukvården i Sverige.

Lön

Någonting är allvarligt fel när medarbetarna inom hälso- och sjukvården känner att enda sättet för dem att göra karriär eller tjäna pengar är att flytta till Norge eller Danmark och jobba inom vården där. Det här är ett traditionellt kvinnodominerat yrke och det finns därför en viktig jämställdhetsaspekt på denna fråga. Vi tror att ett flertal faktorer kan leda till en bättre löneutveckling och fler karriärmöjligheter. Vårdvalsreformen inom primärvården leder till fler alternativa arbetsgivare, fler möjligheter till kompetensökning och individuella löner. På längre sikt kommer detta att leda till högre löner för alla inom yrket.

På kort sikt är det jobbskatteavdraget som ger mer pengar i plånboken. Det har inneburit stora förändringar för de som arbetar inom hälso- och sjukvården. En undersköterska med en månadslön på 21 900 kronor har fått ungefär 1 500 kronor mer i plånboken varje månad. Efter skatt innebär det en hel extra månadslön per år. En sjuksköterska som tjänar 27 200 kronor i månaden har fått drygt 1 700 kronor i lägre skatt per månad. Utslaget på ett helt år har sjuksköterskan fått 20 900 kronor mer i plånboken, vilket också innebär en hel extra månadslön efter skatt.

Vi har stor förståelse för att medarbetarna vill ha högre lön. Men förhandlingar som rör ingångslöner, lönenivåer och löneutveckling, måste lämnas till arbetsmarknadens parter. Det är den svenska modellen.

Arbetsituationen

En vardag präglad av stress och personalbrist är ett återkommande tema i våra samtal med medarbetarna inom hälso- och sjukvården över hela landet. Vi måste ta den på allvar. Medarbetarna i hälso- och sjukvården har en unik insyn i den dagliga verksamheten som varken politiker eller tjänstemän har. De vet vilka rutiner som fungerar och vilka som behöver förbättras. De förstår vikten av god patientkontakt och hur man skapar bra relationer.

Vi tror att det går att förbättra mycket inom hälso- och sjukvården bara genom att lyssna mer på medarbetarna och ge dem större inflytande över sin arbetsituation. Det finns redan många lands-ting och arbetsplatser som arbetar med detta, men vi tror att det går att göra mer och flera olika vägar att nå dit.

En mångfald av olika arbetsgivare och alternativa driftsformer är en väg, men detta tankesätt måste även gälla i offentligt drivna verksamheter. Egna resultatenheter med eget budgetansvar, kortare beslutsvägar och en närvarande chef borde vara självklarheter inom hälso- och sjukvården. För att kunna ta tillvara på medarbetarnas goda idéer krävs en mer flexibel och lyssnande organisation med närvarande chefer och individuella beslut. Vården måste bort från generella schabloner och stelbenta byråkratiska strukturer. Därför tror vi mycket på idén som ligger bakom begreppet "lean healthcare" och arbetar aktivt med att försöka få större genomslag för detta skifte i synen på verksamheten inom hälso- och sjukvården.

Vårdval

När det slutligen gäller vårdvalsreformen kan vi förstå att det finns en känsla av osäkerhet hos medarbetarna inom de befintliga vårdcentralerna. Vi tror dock att möjligheten för nya arbetsgivare att etablera sig och möjligheten för patienterna att själva välja vårdcentral är någonting som kommer att vara positivt både för medarbetarna och för patienterna.

Vi tror att fler arbetsgivare leder till större möjligheter för medarbetare inom vården att byta arbetsplats om man upplever sig missnöjd med lönen, möjligheten att påverka eller inflytandet över sin vardag. Idag finns det en skillnad mellan hur nöjd personalen är om man jämför privata med offentliga vårdgivare. De som arbetar inom den privata delen är något mer nöjd och man kan fråga sig varför det är så.

Moderaterna ser gärna en fortsatt utveckling med fler aktörer, men vårt mål är också att landstinget ska vara den bästa arbetsgivaren inom hälso- och sjukvården. Det ska vara lättare att göra karriär i landstinget och vi vill att det ska finnas tydliga kopplingar mellan arbetsinsats, ansvar och lön. Fortbildningar och påbyggnadskurser ska ge medarbetare möjligheten att utvecklas hela vägen från undersköterska till specialistsjuksköterska, eller till och med läkare om man så önskar.

DET HÄR VILL MODERATERNA

Moderaterna vill ha en skattefinansierad sjukvård med hög kvalitet som är lika för alla och styrs efter behov. Patienten ska alltid stå i fokus och vi vill ta tillvara på medarbetarnas engagemang och kompetens.

Rättvis och jämlik vård över hela landet – En god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen ska gälla enligt hälso- och sjukvårdslagen. Trots detta finns det skillnader i väntetider,

medicinsk behandlingspraxis och förekomsten av vårdrelaterade skador både inom och mellan landstingen. Det finns också skillnader mellan vilken vård män och kvinnor får. Det innebär att patienter i Sverige inte får vård på lika villkor.

Vi vill se en jämlik, rättvis sjukvård som är lika för alla och vi kan aldrig acceptera att patienter kommer i kläm för att de inte bor på rätt plats i Sverige eller för att de har fel kön. Alla invånare i Sverige ska ha samma rätt till bra vård oavsett betalningsförmåga, bostadsort, kön, ålder, etnicitet eller språkkunskaper.

Här tror vi att vårdvalsreformen på ett naturligt sätt kommer att jämna ut de skillnader som finns ju längre tid som går. Patienterna kommer inte att acceptera någonting annat.

Fast vårdkontakt – Vi arbetar med att stärka patientens ställning på en rad områden såsom rätt till vård i rimlig tid, rätt att välja vårdgivare och rätt att få en fast vårdkontakt, en vårdlots eller en second opinion om man så önskar. Patientens rättigheter och landstingens skyldigheter bör samlas i en särskild patienträttighetslag.

Kvalitet viktigare än driftsform – Det centrala för svensk hälso- och sjukvård måste vara god kvalitet och tillgänglighet. Vem som driver en vårdinrättning kan ha betydelse för den kvalitet som ges. Det går dock inte att påstå att en viss driftsform per automatik skulle vara bättre än någon annan. Tvärtom finns det många exempel på både landstingsdrivna och avknoppade vårdcentraler som ger en mycket god sjukvård. För oss är det självklart att den som kan ge bäst service också ska få förtroendet att utföra arbetet.

Medarbetarnas ställning – Svensk hälso- och sjukvård står inför en stor framtida utmaning att lyckas rekrytera, utbilda och behålla kompetenta medarbetare. Vi moderater är övertygade om att medarbetarnas delaktighet är en viktig faktor för att öka kvaliteten för patienterna.

Att kunna utvecklas inom yrket – Välutbildade medarbetare som trivs på sina arbetsplatser och upplever att det är lätt att få gehör för sina åsikter har bättre möjligheter att göra ett bra jobb. Det kräver decentraliserat ansvar, kortare beslutsvägar, ökade möjligheter till fortbildning och mer inflytande. Förutom att sjukvården blir mer effektiv, bidrar det till ökad trivsel för de anställda.

Nollvision för vårdskador – Vi vill införa en nollvision för skador i vården liknande den som finns i trafiken. Det kräver flertalet åtgärder. Tillsynen behöver skärpas genom en oberoende och aktivt granskande tillsynsmyndighet, sjukhusledningarna måste tydligare prioritera arbetet mot vårdskador och en rimlig balans måste finnas mellan det personliga ansvaret hos sjukvårdens personal och ansvaret hos arbetsgivaren.

Effektivare vård – genom olika IT-lösningar med varningssystem som signalerar när någonting är på väg att bli fel, ökas säkerheten kring läkemedelsanvändning och därmed förstärks patientsäkerheten.

DET HÄR HAR REGERINGEN GJORT

Den ekonomiska krisen slog hårt mot Sverige. För att sjukvården inte ska drabbas med sämre kvalitet, tillför regeringen 10 miljarder extra till landets kommuner och landsting under 2010. Satsningen görs bland annat för att hälso- och sjukvården ska kunna undvika nedskärningar och uppsägningar.

Regeringens politik syftar till att skapa en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Arbetet har fem huvudinriktningar.

1. En god tillgänglighet och valfrihet bland en mångfald av vårdgivare
2. Säkerställa att hälso- och sjukvården är kunskapsbaserad
3. Patienterna ska ges möjlighet till delaktighet och självbestämmande
4. Hälso- och sjukvårdens resultat ska följas upp på ett öppet och jämförbart sätt
5. Tillvarata kunskap och erfarenheter för att systematiskt förbättra hälso- och sjukvården

God tillgänglighet, valfrihet och en mångfald av vårdgivare – Från 1 januari 2010 har alla patienter rätt att själva välja vårdcentral och fri etablering för vårdgivare har införts. Regeringen har också avsatt 1 miljard kronor till landstingen som en morot för att uppfylla vårdgarantin och kapa köerna. För att komma till rätta med läkarbristen har antalet platser på läkarutbildningarna utökats med 110 platser under 2009, med en fortsatt utbyggnad om 30 platser per år fram till 2015.

En kunskapsbaserad hälso- och sjukvård – Ett fungerande och sammanhållet IT-system är grunden för många av de reformer som gjorts inom hälso- och sjukvårdsområdet. Oavsett om man talar om patientsäkerhet, öppna jämförelser, stärkta patienträttigheter, fritt vårdval eller en mer effektiv användning av personalens arbetstid, så är en sammanhållen patientinformation grundläggande för att sjukvården ska kunna göra bra bedömningar och ge rätt vård.

Innan årsskiftet ska ett kunskapsstöd för läkemedelsförskrivning vara integrerat i samtliga landstings datasystem och en ny patientdatalag har nu antagits vilket möjliggör för landsting, kommuner och privata vårdgivare att ha en sammanhållen journalföring.

Med syfte att skapa en framgångsrik kunskapsspridning inom cancerområdet har en omfattande nationell cancerstrategi tagits fram. I denna är det strategiskt och långsiktigt viktigaste förslaget, uppbyggnaden av regionala cancercentra, vars syfte är att fortsätta arbetet med att förbättra vårdkedjan för cancerpatienter, utan oklara besked, långa väntetider och för lite patientfokus.

Patienternas möjlighet till delaktighet och självbestämmande – Regeringen har i en lagrådsremiss föreslagit att patienter ska ha rätt till en fast vårdkontakt vid behov eller egna önskemål, samt att patienter ska ha rätt till en förnyad medicinsk bedömning (så kallad, second opinion) om så önskas.

Öppna och jämförbara resultatuppföljningar – Det är viktigt att man nationellt kan göra öppna jämförelser och utvärdera hälso- och sjukvården både utifrån systemövergripande perspektiv och specifika patientgruppsperspektiv. Därför har nu socialstyrelsen utarbetat nationella indikatorer för detta arbete.

Den myndighet som arbetar med att ta fram dessa jämförelser ska vara en oberoende granskningsmyndighet.

Tillvarata kunskap och erfarenheter – En upplysningstjänst skapas för hälso- och sjukvården, med syfte att göra rik tlinjerna om behandlingsmetoder från Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) mer lättillgängliga.

Jag som besökt er verksamhet heter:

Du når mig via:

nya **moderaterna**

www.moderat.se
verkligheten@moderat.se
08-676 80 00